

higher education & training

Department:
Higher Education and Training
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

N1330(A)(N30)H

NATIONALE SERTIFIKAAT
PERSONEELOPLEIDING N5

(4110445)

30 November 2018 (X-Paper)
09:00–12:00

Hierdie vraestel bestaan uit 7 bladsye.

DEPARTEMENT VAN HOËR ONDERWYS EN OPLEIDING
REPUBLIEK VAN SUID-AFRIKA
NASIONALE SERTIFIKAAT
PERSONEELOPLEIDING N5
TYD: 3 UUR
PUNTE: 200

INSTRUKSIES EN INLIGTING

1. Beantwoord AL die vrae in AFDELING A.
  2. Beantwoord enige VIER vrae in AFDELING B.
  3. Lees AL die vrae aandagtig deur.
  4. Nommer die antwoorde volgens die nommeringstelsel wat in die vraestel gebruik is.
  5. Begin elke vraag op 'n NUWE bladsy.
  6. Skryf netjies en leesbaar.
-

AFDELING A (VERPLIGTEND)**VRAAG 1**

1.1 Verskeie antwoorde word as moontlike antwoorde gegee vir die volgende vrae. Kies die antwoord en skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommer (1.1.1–1.1.5) in die ANTWOORDBOEK.

1.1.1 NKR Vlak 8 val onder ... .

- A Algemene Onderwys en Opleiding.
- B Verdere Onderwys en Opleiding.
- C Hoër Onderwys en Opleiding.
- D Laer Onderwys en Opleiding.

1.1.2 'n Eienskap van volwasse leerders:

- A Passiewe leerders
- B Otoriteisgesentreerde klimaat
- C Twee-rigting kommunikasie
- D Struktuur nodig in die leerproses

1.1.3 'n Intellektuele vaardigheid:

- A Observering
- B Skryf
- C Bestuur
- D Audiovisueel

1.1.4 'n Opleidingsmetode geskik vir psigo-motoriese leerdoelstellings:

- A Selfstudie
- B Demonstrasies
- C In-mandjie
- D Gevallestudie

1.1.5 'n Voordeel van veldekskursies:

- A Goedkoop
- B Motiveringsinstrument
- C Eenvoudig om voor te berei
- D Duursaam

(5 × 2) (10)

1.2 Voltooi die volgende sinne deur die ontbrekende woord of woorde langs die vraagnommer (1.2.1–1.2.5) in die ANTWOORDBOEK te skryf.

- 1.2.1 Die ... analyseer die menslike hulpbronbehoefes van die RSA.
- 1.2.2 'n ... help leerders wat probleme het met konsentrasie en inligtingsabsorpsie as gevolg van inkoördinasie van die brein.
- 1.2.3 ... motivering motiveer leerders deur sukses behaal in die leerintervensie, by voorbeeld punte en sertifikate.
- 1.2.4 Vermyn die ... lokval wanneer vrae gevra word.
- 1.2.5 Die gebruik van ... materiale verseker dat leerders baie meer onthou.

(5 × 2) (10)

1.3 Kies 'n term uit KOLOM B wat pas by 'n beskrywing in KOLOM A. Skryf slegs die letter (A–G) langs die vraagnommer (1.3.1–1.3.5) in die ANTWOORDBOEK.

KOLOM A		KOLOM B	
1.3.1	Herhaal die vraag en voeg '... en ...' by	A	opleier
1.3.2	Spaar tyd	B	media
1.3.3	Gebruik verskillende metodes en media	C	grondige (probing)
1.3.4	Ysbrekers, Icebreakers, energiegewers, aandagafleiers of inleidings	D	konvensie
1.3.5	Soort publieke vergadering	E	opwarmingsaktiwiteite
		F	sindikaat
		G	kwinkslae (crackers)

(5 × 2) (10)

1.4 Dui aan of die volgende stellings WAAR of ONWAAR is. Kies die antwoord en skryf slegs 'Waar' of 'Onwaar' langs die vraagnommer (1.4.1–1.4.5) in die ANTWOORDBOEK.

- 1.4.1 Handboeke verouder gou.
- 1.4.2 In-mandjie oefeninge word gebruik vir behoefteanalise.
- 1.4.3 Die publieke afdeling word besit en beheer deur die publiek.
- 1.4.4 Verstedeliking lei tot sosiale en ekonomiese probleme.
- 1.4.5 Oop vrae lok bespreking uit.

(5 × 2) (10)
[40]

TOTAAL AFDELING A: 40

AFDELING B

Lees die senario hier onder en beantwoord enige VIER vrae.

Mnr Vaaltein is 'n fasiliteerder en opleier vir SASOL. Hy moet 'n opleidingsintervensie sowel as sessies waarin hul opgelei sal word in nuwe masjiene/tegnologie wat die maatskappy beplan om te kry, vir sy werknemers voorberei.

VRAAG 2

- 2.1 Mnr. Vaaltein besluit om media te gebruik om die effektiwiteit van sy opleiding te versterk (enhance). Hy berei 'n boekie vir die werknemers voor as verwysingsgids om na die opleiding saam te neem. Hy is goed met vraagtegnieke.
- 2.1.1 Gee VYF voordele van die boekie wat hy wil gebruik. (5 × 2) (10)
- 2.1.2 Verduidelik kortliks VYF riglyne vir vraagstelling wat hy kan gebruik. (5 × 2) (10)
- 2.2 Hy besluit verder om die lesing-en-lesopleidingstegniek te gebruik.
- Wat stel elk van die letters in die akroniem INTRO voor (in die inleidingsfase gebruik)? (5 × 4) (20)
- [40]**

VRAAG 3

- 3.1 Mr Vaaltein besluit om 'n demonstrasie in sy aanbeiding te gebruik, asook 'n opwarmingsaktiwiteit.
- 3.1.1 Definieer die term *demonstrasie*. (2)
- 3.1.2 Bespreek VYF voordele van die gebruik van demostrasies. (5 × 2) (10)
- 3.1.3 Gee VYF voorbeelde van opwarmingsaktiwiteite. (5 × 2) (10)
- 3.2 Verduidelik aan Mnr Vaaltein wat hy kan doen as twee van sy kursusgangers (trainees) in 'n argument betrokke raak tydens sy lesing/les. (4 × 2) (8)
- 3.3 Gee VYF redes waarom Mnr Vaaltein se keuse an kamerrangskikking buigsaam moet wees. (5 × 2) (10)
- [40]**

VRAAG 4

- 4.1 Verduidelik kortliks wat 'n werkswinkel behels. (5)
- 4.2 Beskryf kortliks wat 'n kursus behels. (5)
- 4.3 Gee 'n kort beskrywing van elk van die volgende soorte vrae:
- 4.3.1 Oorhoofse (Overhead)/Indirekte vraag.
- 4.3.2 Direkte vraag
- 4.3.3 Opsomming/Parafrasering van 'n vraag (3 × 2) (6)
- 4.4 Gee VYF voordele van die gebruik van die oorhoofse projektor as medium. (5 × 2) (10)
- 4.5 Verduidelik SEWE doelstellings van die gebruik van opleidingsmedia. (7 × 2) (14)
[40]

VRAAG 5

- 5.1 Gee VYF voorbeelde van inset in die opleidingsproses. (5 × 2) (10)
- 5.2 Gee VYF voorbeelde van uitset in die opleidingsproses. (5 × 2) (10)
- 5.3 Gee 'n kort beskrywing van elk van die volgende soort sirkelrangskikkings:
- 5.3.1 Netjiese (Uncluttered) sirkel
- 5.3.2 Sirkel met 'n tafel
- 5.3.3 Ongemeubileerde sirkel (3 × 2) (6)
- 5.4 Noem SEWE metodes om probleemareas in die werksmark te oorkom. (7 × 2) (14)
[40]

VRAAG 6

- 6.1 Noem VYF ekonomiese vaardighede waarna verwys word as besigheids-
vaardigheid. (5 × 2) (10)
- 6.2 Noem VYF leerprobleme wat kan voorkom gedurende die uitsetstadium. (5 × 2) (10)

- 6.3 Verduidelik kortliks elk van die volgende riglynopskrifte wanneer opleidingsmedia gebruik word:
- 6.3.1 Omgewing
  - 6.3.2 Beligting en ligkontrole
  - 6.3.3 Skerms
  - 6.3.4 Addisionele toerusting
  - 6.3.5 Verbale verduidelikings (5 × 3) (15)
- 6.4 Die stelselsbenadering impliseer dat daar altyd 'n inset, 'n proses/deursetting en 'n uitset sal wees.
- Gee VYF voorbeelde van deursetting in terme van opleiding. (5)
[40]
- TOTAAL AFDELING B: 160**
GROOTTOTAAL: 200